

3M sluit saneringsovereenkomst van 571 miljoen met Vlaamse regering

Chemiebedrijf 3M zal in totaal 571 miljoen euro betalen om de PFOS-vervuiling door zijn fabriek in Zwijndrecht aan te pakken. Daarover heeft het een saneringsakkoord gesloten met de Vlaamse overheid.

🕒 6 JULI 2022 – LAATST BIJGEWERKT OM 6 JULI 2022 16:24

Lees meer over:

PFOS

Belangrijk voor Vlaams minister van Omgeving Zuhal Demir (N-VA), die het akkoord woensdagmiddag heeft voorgesteld, is dat de overeenkomst "open end" is en dat de regering geen afstand van geding doet. Dat betekent dat ze later meer geld van het Amerikaanse bedrijf kan eisen als dat nodig zou blijken.

Dat zal wel enkel kunnen voor kosten in verband met vervuiling en gezondheidsschade. De overeenkomst biedt 3M immers wel zekerheid dat de Vlaamse overheid geen extra geld kan eisen voor kosten van bijvoorbeeld preventieve gezondheidsonderzoeken of wateronderhoud van de Schelde. 3M had al 115 miljoen euro uitgetrokken voor investeringen in milieutechnologie op de site in Zwijndrecht, en 5 miljoen euro steun beloofd aan lokale landbouwers die schade hebben geleden door de beperkingen die met de verontreiniging gepaard gingen.

Het bedrijf belooft nu daarnaast 250 miljoen euro te betalen voor dringende saneringen, inclusief de 150 miljoen euro die in maart al was aangekondigd. Het geld zal onder meer dienen om de grond in de woonwijken in de buurt te saneren. "3M erkent zijn saneringsaansprakelijkheid en saneringsplicht", aldus Demir.

De Vlaamse regering krijgt een schadevergoeding van 100 miljoen euro. Ze kan dat geld naar eigen goeddunken gebruiken in verschillende beleidsdomeinen met betrekking tot de PFAS-problematiek rond de fabriek, bijvoorbeeld voor gezondheidsonderzoeken.

Nog eens 100 miljoen euro gaat naar Lantis, de beheerder van het Oosterweelproject. De PFOS-vervuiling werd ontdekt tijdens die infrastructuurwerken. De helft komt in de vorm van een financiële schadevergoeding en daarnaast zal 3M diensten leveren zoals een tussentijdse opslagplaats op zijn site, legde Demir uit. Tot slot zal 3M afzien van het recht op zowat 1,3 miljoen euro aan overheidssubsidies.

Openheid

Het bedrijf belooft transparantie. "Dat is vaak aan bod gekomen in gesprekken met de milieuorganisaties", zei Demir. Bewoners van Zwijndrecht zullen informatie krijgen die door de Vlaamse administratie is goedgekeurd. Bovendien komen er minstens elk kwartaal publieke bijeenkomsten over het verloop van de sanering.

Het akkoord maakt volgens Demir een einde aan twee procedures van het bedrijf tegen de overheid. Een aantal productieprocessen in de fabriek blijven stilliggen en 3M laat zijn verzet daartegen vallen, zegt ze. Ook een beroep tegen strengere lozingsnormen trekken de Amerikanen in.

Nu wil Demir dat de "schop in de grond gaat". Demir hoopt dat de saneringswerken in het najaar kunnen starten.

Deal "veelbelovend", maar "hiermee is de kous niet af"

Het burgercollectief Grondrecht uit Zwijndrecht en de milieuorganisaties Greenpeace en Bond Beter Leefmilieu waarmee het samenwerkt, noemen het "veelbelovend" dat chemiebedrijf 3M zich engageert om ruim een half miljard euro te besteden om de PFAS-crisis rond zijn site aan te pakken. "Maar hiermee is de kous niet af", klinkt het ook. "Het is onmogelijk om nu al een vaste prijs te kleven op de te maken kosten."

Grondrecht heeft het in een eerste reactie over "een stap vooruit" om 3M als vervuiler te laten betalen voor de opkuis van de PFAS- en PFOS-verontreiniging. Het burgercollectief houdt wel een slag om de arm. "Ruim een half miljard euro, waarvan 350 miljoen voor de sanering van tuinen en de Oosterweel-werf, lijkt misschien al een stevig bedrag, maar we hebben ook te maken met de grootste PFAS-vervuiling in Europa in onder andere woon- en natuurgebied", zegt Eva Frooninckx van Grondrecht. "Het opgestelde beschrijvend bodemonderzoek van 3M is ondermaats, want het brengt niet eens de gehele vervuilingspluim in kaart. Ook is er geen zekerheid met welke veilige bodemnormen zal worden gewerkt."

Greenpeace noemt het dan weer positief dat de deal 3M niet lijkt te ontslaan van eventuele bijkomende kosten en aansprakelijkheid over een ruimere sanering, gezondheidskosten en andere geleden schade.

"Op het einde van de rit zal het bedrijf 3M z'n productiesystemen moeten herdenken en alle PFAS moeten uitfasen", klinkt het bij Bond Beter Leefmilieu. "We hopen dat dit binnenkort hard gemaakt wordt, om een soortgelijk schandaal in de toekomst te vermijden."

Oppositiepartij PVDA vindt het goed dat de Vlaamse regering een saneringsovereenkomst heeft gesloten met chemiebedrijf 3M. "571 miljoen is een goede eerste stap, maar zal bij lange niet volstaan", zo reageert PVDA-fractie leider Jos D'Haese op Twitter.

D'Haese wijst er bijvoorbeeld op dat de meerkosten voor Oosterweel alleen geschat werden op bijna 200 miljoen euro. "Ondertussen is de PFOS-kost voor Oosterweel alleen maar verder opgelopen en ook de sanering van tuinen en landbouwgebied zal honderden miljoenen kosten. Goede eerste stap dus, maar hier mag het niet eindigen", zo tweet D'Haese.

Groen: "Opmerkelijk dat deal met 3M beklonken is voor afronding onderzoek"

Nog vanop de oppositiebanken heeft ook Groen kritiek op de saneringsovereenkomst. Parlements lid Mieke Schauvliege wijst erop dat er al een deal gemaakt is nog voor het openbaar onderzoek volledig is afgerond. "De deal is beklonken voor het eigenlijke prijskaartje gekend is", zegt ze.

Volgens de partij is het onmogelijk om te zeggen of het bedrag van 571 miljoen euro voldoende zal zijn om de volledige impact van de vervuiling aan te pakken. "Het onderzoek in de omgeving van 3M, onder andere op de Oosterweelsite, loopt nog. Zolang we niet weten wat de effectieve impact is van de PFOS-vervuiling in de omgeving, weten we ook niet hoe groot het eigenlijke prijskaartje is", zegt parlements lid Mieke Schauvliege. "Het is dus maar te hopen dat de bedragen in deze deal voldoende zullen zijn, anders komt miljardenbedrijf 3M er opnieuw erg gemakkelijk vanaf."

Volgens Schauvliege laat de deal ook nog wat vragen open. Wat bijvoorbeeld met de verdere vervuiling door de productie van PFAS? "Wat betekent deze deal voor hun verantwoordelijkheid voor vervuiling die ze vandaag veroorzaakt? Zullen ze daar nog verantwoordelijk voor gesteld kunnen worden of moet deze deal ook dat afdekken?", vraagt de Groen-politica zich af.

PFAS wijdverspreid in het ondiepe grondwater

Eerder riep de partij ook al op om een directe lozingsstop van PFAS in te lassen. Mieke Schauvliege lanceerde deze oproep na de bekendmaking van de resultaten van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) over PFAS in het ondiepe grondwater. Daaruit blijkt immers dat het goedje wijdverspreid zit in Vlaanderen, namelijk in 88 procent van de 200 onderzochte meetputten.

Tot nu was er nauwelijks iets bekend over de aanwezigheid van per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS) in ons grondwater. Midden vorig jaar werd de PFAS-verspreiding wel onderzocht in het ondiepe grondwater rond de 3M-site in Zwijndrecht. Dit voorjaar heeft de VMM een meetcampagne opgezet in heel Vlaanderen, waarvan de resultaten nu bekend zijn.

In 200 meetputten is op een diepte van 1,3 tot 34 meter gezocht naar 45 PFAS-verbindingen. 17 PFAS zijn gedetecteerd, meestal in lage concentraties. "De herkomst van deze stoffen werd niet onderzocht, maar het gaat over kunstmatige verbindingen afkomstig van industrie, huishoudens of brandweer, die via de verschillende transportwegen, zoals lucht, water en bodem in het grondwater terecht kunnen komen", zegt Bernard De Potter, administrateur-generaal van de VMM.

Het hoogst aantal PFAS in één waterput lag op 11. In 24 putten werd geen enkele PFAS ontdekt. Deze 'zuivere' putten liggen allemaal buiten de provincie Antwerpen.

Er zijn in Vlaanderen nog geen normen voor PFAS in het grondwater. Om een idee te krijgen van de omvang van de vervuiling van het grondwater, heeft de VMM de meetresultaten vergeleken met Europese richtlijnen. Zo is op 6 procent van de locaties een overschrijding van de drinkwaternorm voor de PFAS-20 en op 1 locatie de drinkwaternorm voor alle gemeten PFAS-verbindingen, namelijk in Zwijndrecht.

Getoetst aan de strengere normen die ook rekening houden met gezondheidsrisico's, worden de richtwaarden voor 4 veel voorkomende stoffen wel overschreden op 4 van de 10 meetlocaties. Vooral in de provincie Antwerpen zijn er veel overschrijdingen. In delen van Vlaams-Brabant, Limburg en West-Vlaanderen zijn er helemaal geen overschrijdingen.

Bron: Belga / Eigen verslaggeving

VILT vzw

Koning Albert II Laan 35
1000 Brussel
Belgium

Contact

T • 0473 59 41 39
M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our twitter page: https://twitter.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

© 2024 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

Webdesign by Who Owns The Zebra